

Роковини смерті Толстого.

Тільки рік минув з того часу, коли айшов в могилу той, кого не раз називали „національним сумлінням“, хто зробився об'єктом національно великоруської і всевітньої поваги, чия ім'я стало за синонім етичної правди і широкого братерства. Тільки рік минув, а вже пам'ять про Толстого зробилася якимсь національним культом, якому радіють всі справжні прихильники світу й поступу, але кождо якого справляють свій канібальський танок смерті люде темряви, люде регресу й зневаги... Коло його могили справляють тризну також всі ті, кому він довго-довго на заваді стояв і очі муляв безупинним і повсякчасним шуканням правди, чи то дивуючи вєсєтє близьучим словом мистецтва, чи переконуючи його надхненно-цирими философськими доводами.

І за цей рік ми майже щодня чули його ім'я, мучаючи в сфері його інтересів, раз-у-раз стежачи за тим, як дрібні й еґотистичні створіння ліквідували життєві справи Толстого, пильнуючи продати і його землю і його духовне надбання яког мога видівища, „оптомъ и въ розницу“.

Але поминаючи ці недостайні хатні чвари над великим прахом, з яких тільки лідари темряви радіють, можемо казати на велику подію в області письменства, що повинна спити на собі увагу кожної інтелігентної людини. Це—нові повісті й оповідання Толстого, які цими днями вийдуть у світ, та всім вже відома драма „Живой Трупъ“.

„Живой Трупъ“ великого галузу наробив в російській пресі, одначе серед того галузу попадаються самі дивовижні і протилежні погляди: то на неї вказують, як на шеф д'oeuvre мистецтва, азначаючи її епохальний вплив навіть на театральну техніку, то вона вважається ескізним твором, а иноді її зараховують навіть до найслабших творів письменника. Основна ідея цього твору—це конфлікт формальної істини з істиню внутрішньою, формальною справедливості з абсолютною правдою.

Ця душевна трагедія примушує героя твору—Федю Протасова, цього дівшого Алека, кинутись в обійми того життя, де він думав вайти за спокою від брехливого і упертого в своїй брехливості великоруського громадянства. Звідає він посилає прокльони, звідси він „судить общество“, як сказав адвокат на суді.

Недавно якийсь Соловйов оповісти в пресі, ніби то Толстой переробив його, Соловйова драму „Живой мертвецъ“ на свою „Живой трупъ“. Оповідь, не розуміючи, який тісний звязок існує між Федю Протасовим і попередніми толстовськими героями, не тямляючи, що цей мотив (аустріч покаянної рефлексії людини і людини цілючої, близької до природи) починається ще в „Козаках“, тягнеться червоною ниткою через всі педагогічні статті Толстого і ажравно виявляється в діалогах Пьєра Безухова і Платона Каратаєва з „Войнъ и миръ“. Ту ж спільність, ту ж послідовність ми змогли б вайти і для інших особ драми, змогли б показати, що остання драма—плоть од плоті Толстого. Але часто художня вартість її далеко низа. Художественні образи, видимо, не встигли ще перетворитись в геніальні інтуїції письменника в справжні перли мистецтва, не встигли увільнитись од усяких непотрібних подробиць, коли небагата Мейра вирвала перо з рук Толстого... Але ми чекаємо нових літературних скарбів, щоб слава Толстого набула ще більшої свіжості і краси, яких так прагне знервована людськість за часів сучасного літературного беаголов'я.

С. Дорош.

3 газет та журналів.

„Национальній курс“ політики кується на всіх фронтах. Сьогодні „Кієвлянинъ“, завтра „Свѣтъ“, після завтра „Москов. Вѣдомости“ а завтра і повзвора „Новое Времє“ і паки і паки. Не гудють „націоналісти“ ні вигадкою, ні брехнею, ні наклепом, все, що попадається під їх руку, використовують з темною метою. Спеціалізація на євреях та фінляндцях набилла їм оскомю і тепер сама улюблена тема—українці. Чого, чого тут тільки не вигадують!

В числі 12804 „Нов. Вр.“ присяжний міністр від України пан Д. Ячєвєцький пише, що пими днями ніби то в нього була розмова з відомим чеським політиком Карлом Крамаржом і той між иншим сказав таке:

„Хто дійсно небезпечний для всього російського народу, то це галицькі українці. Польсько питання—це питання окрайної політики для Росії. Але так звани галицькі українці бажать вдарити російський народ в саме серце і розколоти російський народ на двоє. Український рух, по своїй істоті штучний, авторисейський і через те антинаціональний, небезпечний не тільки для росіян, але й для самих поляків, які досі російськи підлезували. Ще недавно в Галиччю його підлезували. Ще недавно українського руху, а за останні місяці років воно виродилося в одну сербозинусію, з якою Росія прихильно рахуватиметься. Правда, що цей рух завжди велику піддержку з боку австрійського уряду і австрійських сфер російського уряду і австрійських сфер Росії. Мій же йдемія віри, щоб кождо один з одного за Балкани, бо для Росії Балкани—не одна політична мрія. Але я боюсь, що війна між Росією і Австрією може спалахнути за Галиччю, бо тут готується небезпечно антирусське кубло, подумай з якою може перенитись в війну Росія і завлайти розрив і постанити

в самому російському народі. Через це мене дуже дивує хувацькість і недобайність російського громадянства до антирусської небезпеки, яка виходить з нетрів самого російського народу“.

Щось мало віри в нас, щоб такий досвідчений політик, як Крамарж правда людина хитра, міг городити отаку вісінітніщу пілкум в душі „Нов. Времєн“. Та і логіки мало у йому; з одного боку—„штучний зволий рух“, а другого—„могутня небезпешна сила не тільки для Росії, а й для всього славянства!“ Трудно врити й в те, щоб не звав Крамарж, як то поляки „піддержують“ українців в Галиччині. Найшвидше всі ці страхи—вигадка самого пана Ячєвєцького, вже нераз спійманого на таких „вигадках“ про всякі українські справи. Коли-ж Крамарж і справді казав щось подібне, то це все, мабуть, що осталося в славєтнього чеського політика від його „дружби“ з гр. В. Бобринським.

„Кієвек. Почта“ звертає увагу на те ненормальне становище, в яке попав законопроект про виділення Холмщини, ставши просто-на-просто вигрешкою в руках націоналістів—

„та засобом для підбурювання національних пристрастей, і без того досить схильованих. Вони жондирують цим нещасливим законопроектом, як досвідчений жондлер шклянним кулям, галаючи обєта двох зайців: настроїти українців проти поляків і одкрити нове поле для обурювання „русської національної ідеї“. Але націоналісти можуть перетрати на цьому ділі: в марті третя думка буде розлучена, а в них законопроект про Холмщину ще й не наблизився до останньої стадії обміркування“.

Мабуть, мають надію, що вернутись й в червсту Думу.

„Діло“, обговорюючи статті Slowa Polsko'to i gazety Narod'woj, в котрих ці два найбільш українськєрні органи „доказують“ що українцям не потрібно університета, а коли-б він мав бути оснований, та тільки не у Львові, каже, що „український університет повинен стати... в старинній столиці Галицької Русі у Львові. А що це польським оазам на націй землі може бути неприємно, це нас мало може обходити“.

ДЕРЖАВНА ДУМА.

Головою кн. Волконський. Затвержують вибори членів Думи: від вітебської губ. Блаженевича і від чернігівської Раковича.

Обговорюється далі ст. 18-та законопроекта про страхування робітників. В статті цій говориться, що в кождому підприємстві, в якому працює постійно більш 200 робітників, засновується окрема больнична каса.

Предкальм обороняє пораженоу еопд. нову редакцію статті, яку складено по принципі самодійности застрахованих, крім того, мінімальне число робітників, по цій редакції, збільшується до тисячі.

Після промов Степанова, Кузнецова, Петрова 3-го, Предкальм та докладчика, ст. з 18—23 приймаються в редакції комісії.

Ст. 24 установлює, що участь в касі починається з дня умови про найом і кічається в день скасування цієї умови.

Предкальм обороняє поправку еопд., щоб участь в больничній касі починалася з того часу, як робітник стає на роботу, і кічалося через рік після скасування умови.

Свящ. Машкевич радить замінити редакцію ст. 24 урядовоу редакцією, згідно з якою участь в касі починається з дня найому.

Кузнецов, еторов та Петров 3-й висловлюються в тому напрямкові, що уряд, відмовляючись оборонити свою редакцію, змовився з октябристами.

Управляючий одділом промисловости виявляє, що уряд піддержує свій проект „по существу“, але що до редакції, то приєднається до поправок, внесених фракцією союзу 17 октябри.

Коли зміниться принцип лікарської допомоги, уряд не матиме можливости настоювати на тому, щоб обов'язково було прийнято урядову редакцію.

Докладчик Крузе приєднується до редакції октябристів, згідно з якою участь в больничній касі починається з дня умови про найом і кічається в день скасування умови. Особа, яка вийшла з каси, має право протягом 1-го року одержувати грошову допомогу в найменшій мірі, але тільки на той випадок, як що ця особа приймала участь в больничній касі не менш місяця.

Особа, яка живуть за кордоном, не мають цього права.

Свящ. Шашкевич радить, щоб особа, які живуть за кордоном, також мали право одержувати знову допомогу.

Стаття 24 приймається в редакції октябристів з поправкою о. Машкевича. З поради свящ. Машкевича приймається в урядовій редакції й стаття 25.

Далі приймуться останні статті з 26 по 42 розділа про больничні каси, який установлює внутрішнє порядкування кас, управління ними та складання статутів.

По окремих статтях, піддержуючи поправки, виступають Кузнецов, свящ. Машкевич, Петров 3-й, Предкальм, Войков 2-й, Степанов та Парчевський.

Піддержуючи урядовий погляд, чотири рази виступає управляючий одділом промисловости.

Докладчик піддержує редакцію комісії.

Розділ приймається з двома поправками свящ. Машкевича та Парчевського і з додатками октябристів

про паралельну діяльність больничних кас по поширенню амбулаторій і прийомих покоїв і больниць та по аносинам з громадськими й приватними лікарнями при допомозі членів сем'ї робітників.

Дума переходить до розділу законопроекта про лікарську допомогу.

Вєз обговорювань приймається ст. 43 в редакції октябристів, яка установлює, щоб допомога давалася несподівано, амбулаторним ліченням та ліченням дома, ліченням в больниці на всьому готовому, з тим, щоб лікарства давалися хворим безплатно.

Також без обговорювань, згідно з порадою октябристів, виключається стаття 44.

Іде обговорювання ст. 45-ї, в яку приймають участь бар. Тизенгаузен, Прекальм, Машкевич, Степанов, Кузнецов та докладчик.

Стаття приймається в редакції октябристів, згідно з якою при хворобах робітників, коли робітник ще може працювати, він користується лікарями на кошт підприємця до того часу, поки матиме силу умови про найом. При таких хворобах, коли робітник не може аовсім працювати, лікарська допомога подається на кошти підприємця до того часу, поки хворий не видужає, але не довше чотирьох місяців.

Лічення робітників при нещасливих випадках йде на підставі, які вказано в „Положеніи“ про страхування робітників від нещасних випадків.

Стаття 46 приймається в редакції комісії. По цій статті підприємец повинен забезпечити учасникам больничної каси безплатну початкову лікарську допомогу і амбулаторне лічення.

Підприємец має давати таку допомогу або сам асобито, або в аголі з другими підприємцями, больничними касами, приватними лікарнями, а також з установами земського та городського врядування.

Осіння ніч.

Ой, не вйте, вітри,
З-за крутої гори
Вілами снігам,
Ніжних квіт не губить,
Не шумить, не гудить
Темними лугами.
Похороний ваш шум
Викаликає плач, сум
І печучі болі,
Наче молотом б'є
В біде серце моє,
Давить груди коволи...
І здається мені,
Що лежу я в труні
Глибоко в могилі,
Чую стогін тяжкий,
Чую голос сумний,
Голос рідний, милий...
Ой, не вйте, вітри,
З-за крутої гори
З похоронним співом,—
Во ще хочеться жить,
Хочу вірити, любити
І бути щасливим!..

П. Гай.

ПО РОСІЇ.

— Скорочення свят. Недавно особлива комісія Державної Ради остаточно визначила ті дні, які треба вважати за свята, а також і ті, в які роботи по казенних інституціях будуть починатися після церковної служби. До перших комісія зараховує всі табельні дні, неділі, 1 й 6 января, 25 марта, 15 августа, 8 сентября, 25 й 26 декабря, п'ятницю на страстному тижні, понеділок на великодному тижні, свято Вознесєння Господнього, всього 71 день, на 22 дні менше теperшнього числа неприсутствє двє.

До наівприсутствє двє комісія радить зарахувати: 2 февраля, 6 августа, 14 сентября, 21 ноября, 6 декабря, четверг і суботу страстного тижня. Що до питання про неучебні дні, то комісія приєднується в цій справі до думки Державної Ради. Рада надає права шкільному начальству самому визначати, крім вище агаданих днів, особливі місєвє шкільні свята, в які будуть учнів увільняти од учення в школі.

(Р. В.).

— Українська вечїрна у Варшаві. 29 жовтня у Варшаві в „Рускомъ Уголѣ“ одбувся вечір Української Громади. Було багато студентів, гимназисток та інших гостей. Театр убрали українськими ружинками, виставили портрет Т. Г. Шевченка. Вибовка музика грала українських піснь „Рево та стогне“, „Ой за гаєм, гаєм“, „Сонце низенько“ та інших. Година о 10-й на сцену вийшов хор студентів і гимназисток. Вєі були в українському вбрані. Вечір закінчивсь танцями.

(Власн. кор.).

— Вільготний проїзд. Міністерство допр виробило нові правила про безплатний і вільготний проїзд на казенних залізницях для служачих і їх семейств. За членів сем'ї залізничного служачого визнають: жінку, родичів по прямій лінії, і до 18 років дітей обох полів, вихованців, приймаків, братів і сестер—круглих сиріт, няяков при дітях, але не більше однієї на одну родину. Вільготні квитки коштують чверть пасажирського білету.

(В. Г.).

— Пам'ятник Шопєнові. Комітет по будуванню пам'ятника Шопєнові у Варшаві, з председателем гр. Маврієм Замойським на чолі, звернувся до

польського громадянства з відозвою, в якій заклинає поляків до жертв на цей пам'ятник. Одкривати пам'ятник думают в 1912 році.

(Ръчъ).

— В Державній Раді. В комісії Держ. Ради по реформі волосного правління Лобанов-Ростовський, правий, вимагав одкинути проект, який, на його думку, виганяє поміщиків з села. П. Н. Дурново, вважаючи думський проект за негодящий, порадив не одкидати проекта, а переробити його. Товариш міністра внутрішніх справ, Лакошія, проекта не піддержував. Було прийнято порадю Дурново.

— Загальна освіта. Особлива комісія Державної Ради одклала проект загальної освіти до того часу, поки вправляться в обміркування проекта початкових шкіл. Причина цьому—бажання правих забезпечити собі справу з відокремлення церковно-парафіяльних шкіл.

Памятник Маркיאнові Шашкевичу в Підлісью.

Дріб'язок.

Історія повторюється. Ця стара історія знов потвердилася на прикладі китайської революції:

Салдатам і поліцейським Пекина, для одживлення монархічних почувань, роздано по тєлю.

Власне, відповідна формула має дві частини:

— Рупь денег і бутылка водки!

Але звісно, що китаїлі—необраовані азіати, тим-то вони й виконують тільки першу частину спасительної формули.

Хай же вони потім ремствують сами на себе, коли таєлі не допоможуть. Таєлі без горілки—як хата без даху.

Головне інтендантство—розуміється, російське, а не китайське,—знаючи на ті нарікання, що йдуть проти нього, постановило не видавати більше салдатам чобіт, а видавати їм гроші:

— Хай сами купують, коли казенні їм не подобаються!

Що то тепер робитимуть білі інтенданти? Захарчуются вони на самих шинелях та шароварах...

Та, мабуть, не буде дива з цього пива. За інтендантів вступиться насамперед Франція, бо ця велика реформа пошкодить її матеріальним інтересам. Подумайте: скільки ж то етуалів і шансонеток зостанеться без шматка хліба!..

...А Куперья каже:

— Якось-то буде.

Вологодські школи одержали циркуляр попечителя округа з наказом купувати до ювілею Ломоносова тільки видання націоналістів.

Що можуть сказати націоналісти про Ломоносова? Вони х-ба можуть використати темний період між 1731 і 1736 роками, що зостався невияснєним у житті Ломоносова. Біографи не авають, де саме він тоді пробував. Націоналістам аовстається сказати, що Ломоносов саме в тих роках закладає основи російського націоналізму, а що це тоді було невезєчє, то він і ховався не авать де...

Видний Ломоносов! Сграждав він за життя—доведеться йому постраждати ще й після смерті.

Студентам томського політехнікума авєлено пильно додержувати форми, а не ходити на леваці в рижкоколірових сорочках та піджаках.

А хто ж справить форму неможливим студентам?

Ніхто. Во—наука не про куховарчих дітей писана.

Могар.

ПО УКРАЇНІ. У КИЇВІ.

— Пам'яті Г. П. Шерстєна. Од голови української секції при товаристві славянської культури в Москві д. Хвєстова до нашої редакції надіслано листа: „Збори Української Секції в Москві ухвалили висловити свій глибокий смуток редакціям „Рада“, „Світло“ і дружині Шерстєва з приводу несподіваної смерті дорогого Григорія Палиповича. Українська нива і без того небагата ідейними робітниками, а через те велика втрата це більш

вдарала нас по серцю. Але ми вірим у наше національне діло і певні, що на місці упавшого борця живо повстануть цілі ряди нових молодих борців.

Голова Секції Хвєстов“.

— Український клуб. Сьогодні одбується чергова вечїрка при уч. д-к Ланди, Жубр, *; Д. Ковалєнка, Лягунова. В першому відділі вечора виконанє буде 2 сєниє із ком. „Одружїння“—Гоголя (перекл. Ол. Пчілки) при уч. д-ки Венцєкєвич; Д. Д. Бондарчука, Євтимовича і Шендріка. Почат. о 9 год. веч.

— Ювілей проф. С. П. Томашєвського. Сьогодні, в день 35-літнього ювілею лікарсько-педагогічної діяльности проф. С. П. Томашєвського, представники київської городської думи, од імени города, підєсуть ювілейний адрес, в якому азначається його висококультурна робота на користь г. Києва.

— В університеті. Попечитель київської шкільної округи повідомив ректора університету, що міністр нар. освіти дозволив вчитись далі 44 студентам, яких було увільнено за те, що пересиділи в університеті законний строк.

— Справа про державну зраду. Справа восьми дум, обвинувачених за державну зраду, буде розглядатись в київському воєнно-окружному суді 28 ноября.

— Науково-художній клуб. Вчора в троїцькому народному домі одбулись перші збори нового науково-художнього клубу.

На зборах вибрано в правління клубу 15 дум.

— В земстві. В наказі до губернської земської управи председателю повітєв про увільнення 37 заштатних служачих старої земської управи. З них 25 дум розмиаються в страховій одді, а 12 аовстаються заштатом.

— Запитання про владозвєдчє. Міністерство доріг запитало управління південно-зах. зал. дорogi про число кладових в території зал. дорogi і хто дозволів їх урядити. Відомости ці потрібні для єнєду.

— Залізничорозній з'їзд. В управлінні південно-західної залізници єсть відомости, що залізничорозній з'їзд одбудеться в Петербурі 17 ноября ц. р.

— Нова артія. Незабаром в Київі почне функціонувати нова біржева артія відповідальних служачих. Статут вже затвержено.

— Курси по кредитовій коопєрації. 16 ноября у Київі одкриваються в народній аудиторії курси по кредитовій коопєрації. На курси постувило кілька євреїв. Київська губ. земська управа кічопється перед київською адміністрацією про дозвіл курєстам євреям жити підчас курсів у Київі.

— Земська лікарська нарада. 15 ноября одбудеться нарада земського лікарського санітарного бюрo при участі губ. гласних для розгляду докладів, які буде авнесено в губ. зібрання. Між иншим, серед докладів є такі: 1) про скликання у 1913 р. краєвого з'їзду по боротьбі з пошестями, 2) про авведення постійних санітарних організацій в повітах, 3) про уряджоння санітарної ради і инш.

— Облава. Підчас облави в Пловському уцєтку задержано 19 безсправних євреїв.

— З Київщини. Втрати на горілку. За рік по Київщині люда випивають горілки на 23 мільйони карб. З цієї суми казна одержує чистого прибутку коло 17 мільйонів карб.

— Антисемітизм. Наш корєспондєнт з с. Дєм євки, київського повіту, пише: члєни демєвської вільної полярної дружини, попрохали демєвського волостного старшину дозволити їм урядити зібрання дружинників у волості. Але старшина заборонив через те, що більшість дружинників євреї.

— З Волині. Одповідь арх. Віталія. Віталія повідомили його прибічники, що ніби то жида в Лановєль, Святчи, Дидковець, Довгалівки, Вязиця та інших місцевостєх крем'янецького повіту, підбивали сєлає не йти до почавського банку, бо „Віталій вже смер й його поховала“. Відповідьачи жидам, Віталій пише на сторінках „Поч. Д.“: „а околїлі бы вы сами жида! На овою голову каркайте, я єще живъ и здоровъ“.

— Почавський „сєвєзник“ покладають великі надї на нового прем'єра, як дотєпного фінансєста. Вони єсподівують, що Ковалєвєц повнєчає з вилєньського поземельного банку усіх поляків і натомієць повнаєавляє руських, бо чого не могли зробити Сіємунди Мавєла, Самойлович Полуботко, Кард, XII та інші короновані й некороновані авантюристи, то легко й неопитно зробити инородчєськє колонїзациє разом з ополчєнцям“. Совєзники єсподівують тепєр полєхкості для дрібного кредиту й радять видкривати кредитові товариства тільки для руських. „Перехресєсия, кажутъ вони, і як що ти православний, то й позичай гроші“.

— З Подлящини. Цигани. 2-го ноября коло 5 година ранку до тєбору циган, що лишились вочувати коло сєла Писєк за городом Хоролом, приїхало кілька озброєних верховнів, теж циган. Вони злізали з конєй, присєкочили до першого шатра, привязали до воза хаєїна, побіли добре і одняли 150 карб. грошей. Так вони перєбігали од шатра до шатра, біли, к-го подало, і пограбували ще на 600 карб.

Поліція рошує цєх алочинців-циган.

3 Харківщини. Катержини. Харківський окружний суд постановив зробити медичний огляд катержинки Карпенкової, якого судили за знасилування та душогубство. Карпенко одбував кару за душогубство. Повернувшись в Сібіру, він насилував в лісу 17 літній дівчину і двічі проколів її ніжжолком. Після огляду його одвели в спеціальну психіатричну лікарню.

3 Катеринославщини. В суді. У Катеринославі вийшла сесія харківської судової палати розбирала діло трьох надзира елів тюрми, які вбили втікача-арештанта. Діло було так. В юні 1910 року арештанти верхньої провської тюрми Валун та Хотьковина втікли. Хотьковина зараз же зловили, а Болсуна затримали в саду. Надзирателі—Перемичка, Завуда та Макарєно стали його бити, а наприкінці Макарєно вистрелив і вбив Болсуна. Судова палата засудила Завуду та Перемичку до арешту на 4 дні, а Макарєнка на три тижні і до церковного покаяння.

3 Залізні промисловість. За перше півріччя цього року на доменних заводах України вилито 70,9 мил. пуд. чавуна—більше проти того ж періоду минулого року на 12,6 процентів. Окремо, вицвіла даний чавуна ародла на 4,393 тис. пуд. або на 34,3 процента. На ринку проте помічається брак українського литейного й переробного чавуна. У сімнадцат «Продам» за перші 7 місяців цього року надійшло замовлень на 54 з лшним мил. пуд.—більше проти замовлень того ж періоду минулого року на 16,3 проценти.

3 Кубані. Залізниця. Невдамо одбулось засідання правління товариства Чорноморсько-Кубанської залізниці. Постановлено просити станичі товариства вносити капітал в ноябрі місяці ц. р. Гроші повинні вносити в катеринославський одділ Азовсько-Донського комерційного банку.

Галичина.

(Од власного кореспондента).

Подарок від українців батькові митрополита гр. А. Шептицького. Гурток львівських українців (з клерикальних кругів) замовив у артиста-маларя Труша більших розмірів портрет митрополита й подарував його батькові митрополита. Один з членів депутати, яка завезла той портрет 12 палолста до Прилбич, резиденції Шептицьких, сказав до батька митрополита промову, в котрій зробив натяк на українські традиції роду Шептицьких. Батько митрополита подякував за подарунок, висловив свою гордість, що походить з українського роду, але певно сам українцем не почувється, бо сказавши на додаток „я дав вам, що було у мене найкращого й найдорожчого“, поставив себе за круг того абриного „вам“. Інакше мусів би сказати, що я дав нашому чи своєму народові і т. д.

Проти священика о. Камінського, який навадив на Хоминяна, державна прокуратура розпочала слідство за публичне насильство й легке поранення тіла. Де тепер е о. Камінський—ніхто не знає й його поліція шукає. Громада с. Русова, де о. Камінський був священиком, не хоче віякого другого священика й грозить, що коли не повернуть до них о. Камінського, то для громада перейде на православ'я.

Українських робітників переважно в Галичині в шведських копальнях угля (в Прусії) е тепер більше як 10.000 душ. Працюють 8 годин девно, а ти що під землю—6 годин. В неділю й свята цілковитий спочинок. Дебно заробляють до 5 марок. Молоді хлопці заробляють по 3 марки девно при сортованню угля. В ківці жовтня с. р. в місцевості Меховіч засновано українську читальню для робітників.

Українські студенти засуджені по процесу 101, як подає „Діло“, цими днями мають одержати рішення касадійного трибуалу у Відні, котрим затверджено рішення львівського суду. Засуджених не тягнуть відбувати кари, що вказує на можливість амністії для них.

Справа з пам'ятником Т. Г. Шевченкові.

Фонд на пам'ятник. За октябрь в касу об'єданого комітету при київській городській управі надійшло 2.880 карб. 99 коп. жертв на пам'ятник Т. Г. Шевченкові.

Усього при київській городській управі на пам'ятник е 55.041 карб. 47 коп. По відомостям комітета, на першу половину августа у подлавському земетві було 39.217 карб. 33 коп. і в воловоцькому 5.000 карб. Таким чином всього фонду 99.258 карб. 80 коп., але він значно більший, бо про всі жертви комітет ще не одержав відомостей.

Цими днями в комітет по збудуванню пам'ятника Т. Г. Шевченкові надійшли такі жертви: Од комерційного одділу південних залізниць 28 карб. 60 коп., од управління тих же доріг 28 карб. 55 коп., од остерського казначейства 12 карб. 6 коп., од обирнянської городської управи 25 карб., од харьківської телеграфної контори 15 карб. 10 коп., од корочанської гор. управи 5 карб., од маріупольської городської управи 25 карб. Спектакль Шевченківський комітет, для збільшення коштів на пам'ятник

Т. Г. Шевченкові, 23 ноябрія впроріжає в Народному Домі спектакль, довший на який вже одержано. Виставлено буде „Чорноморці“ і потім дівертісмент.

Групи Гадамами, що впроріжає недавно в Москві, в театрі „Ермітаж“. Шевченківський вечір, послано прохання передати в комітет одчислену на пам'ятник частину збору.

На біжучі теми.

Пріятели.

1-й: Ге-ге, мій куме, діло швах; Союз довчасно наш роспався, А в нас же всякий сподівався, Ща поживитись на жидах... Колись Дубровин нам хвалився, Що наш союз—міщань гори, Тепер нехай би подавився... 2-й:

Та цить: дурниця не говори, Бо як почують „легіони“, Підуть у діло в той же час— Кілки, ревіни, макогони; Ніхто не вирятє нас. 1-й:

Нема кому: ті—оддурались Ті—в инші партії пішли; І тільки ми чогось аостались; А через що? Дурні були. Дивись: в кутєе пустєе каса, З знамен пошлєли хвартухи— То ж наша гордість і окраса. 2-й:

Господь карає за грїхи. 1-й:

Нехай карає—має защо. Що не союзник, то й ледащо. І день і ніч, як пан свідить, Читає „Знамя“ і кричить, Од снів хоч вуха затикай, Або ж світ-за-очі тайкі! 2-й:

Привичка, брат, велике діло; Натє й союзник, щоб кричать І скільки ж вєсм од нас влетіло— Та наших діл ї не оєчитать! 1-й:

Тепер мовчу—ї я і ти; Во нам уряд заткнув роті. Проте я цього не боюся— В „націоналіста“ запишуся. 2-й:

Для мене партія ця нова. 1-й:

Вона поважна і чудова. Там що не член, то й зчмлячок: Хома Вертій, А. А. Черненко Ф. Лизогуб, А. І. Савенко. Карпо Тулий, Хома Гачок... Все аєлячки немов на славу. Коли не віриш, їдь в Подтаву. 2-й:

Тепер скажи: яка програма— Така, як в нас, чи може ні? Од слова в слово така сама. 1-й:

Зроби протекцію ї мені. Ії-богу, зараз запишуся, Тоді я й чорта не боюся. О, стережись, „малороса“, Я вам давно бажав ала, На всіх писатиму доноси За ваші крамольні діла! П. Михайлович.

За кордоном.

Революція в Китаї.

Революційний комітет провинції Чілі вимагає у пекинського уряду заснування республіки, з тим, щоб президентом було обрано Юаншікаю.

В Нанкін білий терор. Генерал Ченг карає на смерть всіх, хто не носить кіс. Революціонери обіцяють 5000 доларів за голову Ченга. В Баодінфу урядове військо роспалось, заснувавши банди мародерів. Революціонери арештували 4 гармати і три мільйони патронів, надісланих урядом в Германію.

Революціонери повідомили чужоземних консулів, що незабаром Мукден буде в їх руках. В містах Маньчжурії комерційні справи спинились. Китайські купці в Андуні повідомили даотая, що не будуть платити податів. Провінціальна рада шандунської республіки, обміркувавши наказ регента про посилку депутатів в Пекин, постановила не посылати їх поки на чолі влади стоїть дінатія.

Такі самі звістки їдуть із інших провинцій.

Справа революціонерів загломувалась під Пекином через те, що між ними почались непорозуміння.

Серед пекинського урядового війська теж непорозуміння. Коли зберуться депутати установчої ради, імператорський двір вийде.

По докладові Юан-ші-каю наказом регента призначено міністрів нового кабінету.

Секретарь Юаншікаю повідомив кореспондента нью-Йоркського „Герольда“, що Юаншікаю вважає за головне своє завдання тепер врятувати Китай від роспалу. Юаншікаю вважає, що найкраще було б, як би в Китаї була конституційна монархія. Коли ж провінціальні депутати скотять республіки, то Юаншікаю погодиться на це.

Японія готує дві дивізії і транспорти, які буде послано в Китай, як тільки погодяться на це держави. П'яти американським крейсерам наказано їти в Китай.

Чужоземці вимагають від китайського уряду 7 мільйонів доларів за збитки від революції.

Перемога соціалістів в Америці. Цими днями в Сполучених Американських Штатах одбулись вибори до урядових інституцій і законодавчих зібрань окремих штатів.

В той саме день в деяких містах були муніципальні вибори. Характерна особливість всіх цих виборів—неучуваний в Сполучених Штатах успіх соціалістів; їм вдалось послати своїх депутатів в законодавчі ради Нью-Йорка, Род-Іланда і Массачузєтса. В Огіо 11 соціалістів обрано мерами, в штатах Нью Йорка, Мінезота, Утахи, Пенсильванії і Міссісіпі пройшло в мєри по одному соціалістові в кожному. На инші муніципальні посади обрано соціалістів в Мічїгані, Канзасі, Новій Мексїці і инших штатах захода і півдня. В самому Нью-Йорку число голосів соціалістів зросло на 40 проц; дуже збільшилось воно й в Чикаго. Особливо видатні перемога соціалістів в Шекстеді (в штаті Нью Йорк). Там всі чиновники в місті—соціалісти. Ватажки соціалістів, звичайно, радїють і пророкують заснування міщної робітничої партії соціалістів, яка має прийти на зміну старій партійній організації.

Італійсько-Турецька війна.

В Триполї ллють дощі. Салдати оєють в траншеях до колїна в воді. Постановлено будувати для салдатів баракы, але дерево ще не прибуло в Італїю. Через дощі піднялась вода в Уед-Меджїнїні. Італійські авіасипи ромити і атоплено частину города. Передову лінію війська довелось перенести за Бумелїя.

Італїїці постановили виселити з Триполї де-кілька тисяч арабів, щоб не повстали воїна часом, коли наступлять турки. Їх мають перевезти в Італїю. Араби дуже обурені цією постановою.

В Бенгаї їдуть що-дня сутички італїїїці з отрядями турок і бедуїнів. Турки завяли добрі поєції за 12 верстов од города. Сподїваються, що незабаром буде генеральний бїй.

Турки абрали силу грошей помїж арабами. Салдатам виплачують жалування регулярно. Приаєво ї зброю везуть через Єгїпет.

Про операції італійської ескадри на Єгїпетському морі певних відомостей немає. Кажуть, що італїїїці почнуть військові операції через два тижня після того, як Порта одмовилась признати анексю Триполї.

Салдовіцкому валї одданю наказ, щоб як тільки італійська ескадра почне воєвати, виселити всіх італїїїців.

Останні вісти.

(З газет та по телеграфу).

Всякі звістки.

ПЕТЕРБУРГ. Уряд купує варшавієнську залізницю за 32 мільйони карб. Ліквідація тягтємється рік. Дорогу по приєднаню буде до привіляєвських залізниць.

Головне інтендантство постановило видавати салдатам замїсть чобїт гроші.

Петербурзька судова палата по справі петербурзького студентського комітету трьох присудила на заслання і одного в кріпость.

Севемографи пудковської обсерваторії показали, що воєні проти 4 ноябрія був землетрус, який охопив великий район. Єсть думка, що центр його на Карпатях. Землетрус помітили і в Відї.

„Рїчи“ повідомляють з Тюмені; в тюрмі повішено 6 катержан, присужених за втечу.

Студентам томського технологічного інститута поражено ходити в формі.

В Вільні більше ніж в ета школах припинено навчання Закону Божого, бо не затвержено кєсьовдєв-законодавцєв.

БАКУ. Дїрекция народних шкїл, наперекїр бажанню городського урвалєвня, ваставила в городській школі де-кілька „своїх“ учителів. Городська дума постановила не платити цим учителям жалування.

ТАШКЕНТ. Топографя переселєнської організації азнайли в ташкентському повіті залежї кам'яного угля і золота.

СМОЛЕНСЬК. В гостиниці „Франція“ перед очима в живїи покїнчєв самогубством корнет ольвіпольського полку Тїяков. Причина самогубства—сила борги, а жінка—дочка багатого поміщика—не схотїла підписати вексель.

КАТЕРИНОСЛАВ. В земському складі артильщик Савельєв на смерть поранив а революєра земського агронома Павлика і сторожа Калашнікова, а потім сам застрєлився. Калашніков вже помер.

ВОЛОГДА. В с. Зажолки, грязевього повіту, новобранці збили вночі двох сєльських старост.

ТОМСЬК. Профєсор Богавєвський допис лєкцїюв юридичного факультєта, нїби профєсор Новомбергський підбурєвав проти його, Богавєвського, студентів в прїводу лекції про Фїлєвїдїю. Ванавиш про це, Новомбергський подав в суд обвинувачуючи Богавєвського за наклеп в офіційному папері. Кажуть, що стараньями того ж Богавєвського про їнцидєнт довідались в Петербурі. Справа ця певне скінчиться увільненням одного з профєсорів.

ЯРОСЛАВЛЬ. Служащі губерського земства постановили одчисляти на користь голодних один відсоток а жалування.

ХАРЬКІВ. Губерське присутєвїє позиває бущого пристєва Росєвського і бущого урядника Тїмчєнка за рострату зїбраних земських податів.

В Вільні кєсьовдєа Чаплїна, на те, що повїнчав православну а католиком, оштрафовано на 100 карб., і на пів року скінцено з служби.

МОСКВА. В Царїцині мїж новобранцями сталась крївава бїйка. Єсть поранєні.

Вологодський школам печєтєлєть наказав до дня ювілєю Ломоносова купувати тільки видання націоналістів.

„Русское Слово“ за два дні зїбрало на допомогу голодним 5000 карб. Єсть чутка, що Д. І. Шїпов переходить на службу до наслідників Терєщенка і переїздить в Київ.

За кордоном.

Всякі звістки.

ПЕТЕРБУРГ. Аг. Рейтера повідомляє, що один батальон російського війська вводить в Тавріа, двї сотні козаків в Астрабад і отряди в Гїлян і Талїш.

Російському посла в Тегерані Поклєвського-Ковєлла переводять послом в Лїсабон.

Померший хавїїн газети „New-York World“ одписав 8 мїлїонїв для піддержання журналістики і мїлїон на школу журналіама.

ПЕТЕРБУРГ. В Шїраз виступило два ескадрони індїйської кавалерїї.

В російському отряді, посланому в Персію, 4.000 душ. При отряді кулєти.

БЕРЛІН. Союз металургїя постановив увільнити біля 70.000 робїтвїяв.

ПАРИЖ. По багатьох городах Франції помічено землетрус.

Лїтература, наука, умїлїсть і технїка.

— „Засїв“. Вїйшло число 36 популярного українського тижневика „Засїв“. Зміст його такий: По світу.—Українське життя.—З закордонної України, В. Лікарєв.—Страхування робїтвїяв, Робїтвїяка.—Туман облягає не швидко, Валєрїана Тарноградського.—Лїска, Гр. Ковалєнка.—Чудова ніч покрїла поле, Віталїя Самїїлєнка.—Сєлянська коопєрація. Протєварїєську єсїпку і продаж хлїба, Агронома Ковалє.—Геєнський коментар, І. Щоголїва.—Заохорський поради, Марка Лудкєвичє.—Дописє.—Цїня на хлїб.

— Трєтя книжка творів О. Олєся. Цими днями вїйшла в друку трєтя книжка поезїй О. Олєся ї продаєтьєся в книгарні „Лїтер.-Наук. Вїстнїка“. В цю книжку увїйшло більше трїдцятї поезїй: „Трагедїя серця“, „Що-року“, „Над Дїєвром“ та инші. Цє видання на кращому папері; агодом вийде дешєвше.

Театр і музика.

— Український театр. Сьогодня двї вїстави в театрі М. К. Садовського: в рандї по ємєнщїнєх цїнах весєла комедїя—„Пан Штукарєвич“ з участю д.д. Борїєєлїєвської, Лєвїцького, Вїльшанського, Марчєнкової, Пєтлїшєнка, Миронєнка та инш.

Вчєршї—з участю д.д. Садовського, Лєвїцького, Марчєнєнка, Пєтлїшєнєкого—історична драма „Сава Чалїї“.

Завтра загальнодєступна вїстава: пїде „Вєсталанна“ Карпєнка-Карого.

Сьогодня одкриваєтьєся продаж білєтїв на першу вїставу „Гєтмєна Дорощєнка“, що пїде першїй раз в сєреду, 9 октєбря.

— Городський театр. Сьогодня в рандї вїстаवलєно будє по загальнодєступнїх цїнах—„Борїєє Годунов“, вчєршї по звїчайнїх цїнах—„Єгєєний Овїгїнї“.

Завтра в прїводу трїдцятїлїтнього ювілєю артиста М. Є. Медєвєва вїкованю будє з участю ювілєря в партї Германє—„Пїковую дамю“.

— Театр „Соловцов“. Вранці сьогодня будє вїстаवलєно по ємєнщїнєх цїнах „Розбїївнїка“ Шїллєра, вчєршї друга вїстава нової пїєсї—„Второй брак“ і вод „О, дружба, єто ты“.

Завтра в роковини смертї Л. М. Толстого загальнодєступна вїстава, пїде в 2-ї раз „Живїої труп“.

— Бєнєфіс артистїн Н. А. Буднєвич в театрі „Соловцов“ вїдбуває в мї улу пїєсїю. Не звєсьм владїїй вїбїр пїєсїю для артистичнїх їмєннє талєновитї артисткї зїбрав не повний театр і спектакль прїйшов не вїдповїдно заслугам д-ки Вудкєвич. „Второй брак“—пїєса з так званих рядєвїяв. Грали її артисти якєсь бєз захоплєннєя, цє особливо помітно було на д. Радїновї (Обрє Товкєрєї) і д. Богдановському (Кєлє Друммєль). Фальшиво грає д. Арапова (містрїє Кортєлєїєв). Оєвігїновала дєї єрїїї спектакль цїрим вогнем талану її художнїй ролї одлєа тільки д-ка Вудкєвич в ролї Паулі, жївїи Обрє Товкєрєя. А. П.

— Українська трупа під орудою А. Ніколєнка грає в м. Каховцї, на Таврїї, і мала успїх. За два тїжнї товариство подїлало пїярублєм на марку. Четвертого ноябрія трупа переїздить в Анавїїв, на Хєрсонщїні.

ДОПИСИ

(Од власних кореспондентів).

ЛУБНІ (на Полтавщині). Коопєративнї в лубєнському повіті. Вєї єлєжїчїї крємїнцї в лубєнському повіті в дужє сумново єтановїчїї найперше чєрєз те, що нема людєв, які б поста-

вїлїєсь до діла не в мєтою наблїти свої кїшєї, а справлї допомогти євїлїям, агуртувавши їх у коопєративнї. А вдругє, і цє найголєвнїше, єто-тьє на перешкодї те, що крємїнцї працюють нєрївно, закуповують крєм в єврєїв по дорогїй цїнї, накладають нєзвичайно великий прєцент, і вїходїть тоді, що в єлєжїчїї крємїнцї крєм дорожчє продаєтьєся, ніж у єврєїв. Звїчайнїо, єєлєня охотїше купують в єврєїв, ніж в коопєративнїх крємїнцїях. Чєрєз цє крємїнцї кожєн рік мають дєфіцит, не кажучи вжє про ростратї, як цє було в яблєновськїї крємїнцїї.

Позїчково-єсєаднїй коопєратив пошїрєний малю. Найстаршїїй з нїх зарєвський, який цю далє вєє бїльшє розвиваєтьєся.

Зовєїм инше єтоїть єсправа з сєльськю-господарськими товариствами. В 1910 році одкрїто 8 таких товариств, 5 товариств їтєчє вжє давнїо. Вєї воїи одєржують од ємєтєва по 200 карб. допомогї.

На сєлєя вєлїкє вражївнїя роблять рєзультатї показнїх полїв, заснованих при товариствах.

Товариства пїкакуютьєся по поліпшєннєю вєїх парєстїв сєлєянськєго господарєва. Цього року оркїжцєкє т-во зробило єспробу борїтєсь з єкупшїками хлїба і організувало сєлєя для гуртового продажє хлїба, чєрєз цю сєлєяє вїгадали по трї копїїєкє на пуд. Заводять сєльськю-господарськї бібліотєкє. Однє тїжнї жалє, що для бібліотєк цїх прїдаєтьє самї роєїськї кнїжкї ї журналі, помїнаючи українськї. Вїнуватї в цьому, розумїєтьєся, агрономи, цю в бїльшєєтї не розумїють, чи не хотять розумїти українськї мови.

Нїчого її казати про те, що успїх розмов по сєльському хазїєйству був бї далєко бїльшїй, коли-б цї розмовї вєлїєсь українськю мовою. А то єєлїть єєлєянїн, слухає агронома, кїва, кїва головою, а про цю слухав, єспїтай, то її не знає.

Чєрєз цє, щоб не було тїх „тормоєв“, на які так єскаржїєтьєся агрономи, трєба вєєтї розмови з сєлєянїям зрєзумїєю їм мовою, трєба дати народовї популярну лїтературу на його мовї. Єсть тепєр українськїї хлїборєвськїї часопїє „Рїдлє“, єсть популярнї брошурї, аби була охота справлї дати допомїчї народовї...

Від контори.

На допомогу Кабарєві Михайлу Степановичу Крачєвськїї надїйшла до контори газ. „Радє“ жєртвї від таких єеєб: Д. Влєшєнка—20 к., Д. Мовчєна—20 к., Д. Чєчєк—20 к., І. Вєлєрїє—25 к., А. Вєстєчєнка—20 к., Ієвєна Дулєпа—10 к., Ф. Вєлєрїє—15 к., Є. І. Шарафєн—20 к., Олєня Копїлєчєнєко—25 к., Лєонїїя Копїлєчєнєко—25 к., В. Лєвїньєвськїї—3 кар., Єфрємова С.—1 карб. Разом 6 карбованцїв.

Справочні одділ.

Калєндарї вїдомостї. Недїля, 6-го ноябрія. Сл. Павла єпов., прїп. Варлєама Хутїнськїї, Луки, мч. Олєксандра, Клавдії, Мотрїни. Сл. єеє. 7 год. 19 хв., зах. єєє. 4 год. 11 хв.

Повєдїлок, 7-го ноябрія. Мч. Ієрєма і з їїм 33-х, прїп. Лазаря. Сл. єєє. 7 год. 21 хв., зах. єєє. 4 год. 10 хв. ● Мїєсьнїє настєєє в 10 год. 51 хв. єєє. Театр гор нар. доц. 6-го нояб. ранком—„Пан Штукарєвич, або єсєлїя якої не було“, увєч.—„Сава Чалїї“. 7-го нояб.—„Вєсталанна“.

Редактор В. Яновський.

Видавець Є. Чєкалє

Кравець А. Г. МАТЛІН Фундуклівська, 40.
 ПРОПОНУЄ ВИБОРНУ ОДИЖ, ЯК ФОРМЕННУ, ТАЄ І ГРАЖДАНСЬКУ.
 Є ВЕЛИКИЙ ВИБІР МАТЕРЬЯЛУ крачих російських і закордонних фірм, а та-
 кож зготовляються національні українські костюми (чоловічі).

ДРАЦЯ

Будівничий техник
 проекти, обрахунки, технічний догляд. Несте-
 рівська, 13, кв. 10. 793

Молодий парубок

практично й теоретично досвідчений у коопе-
 рат. справах пошуку посади: касира, ділово-
 го, бухгалтера. Листоно: Київ, Комерц. Ін-
 ститут, Саухачеві П. К. ді. 792

Студент шукає уроків або якої ін-
 шішої праці. Адреса: Кара-
 вецька, 16, кв. 15 В. К. М., дома від 3—6 г.
 вечер. 781

Всяк

„А. Я. Золотницький“,
 Київ, Хрещатик, 23, проти по-
 сти, телеф. 386.
 Купує всілякі СТАРОВИННІ РІЧІ
 Платить по НАЙВИЩІЙ ЦІНІ.
 Справа, цінування—діястно
 особисто. Там-же купує жем-
 чугу й коштовн. самоцвіту.

У Херсоні

книжно-газетний **„Початок“** (Рішель-
 ківск. вул., почт. ящ. № 444). Приймає передплату на
„Раду“ по цінах редакції з вищом на
 вить що-місячним.
 Тут же всі новини української літератури.

В Боршомолу

в роздріб купувати, **„РАДУ“**
 можна в книгарні **„НАЧАЛО“**,
 там-же продаються і всія укра-
 їнські книжки.

СПЕЦІАЛЬНИЙ СКЛАД
Цуху та Пір'я
 парового очищення. Готові подушки
І. РІХТЕР. ХРЕЩАТИК, 10,
 у дворі.

Спи, мой милий, безмятежно.
 Баюшки—баю
 Мать твою качает вѣжно
 Колюбель твою.
 Спи, мой милий, мой касатикъ,
 Тихо все кругомъ,
 Завтра вмѣстѣ на Хрещатикъ
 Мы съ тобой пойдемъ.
 Мы зайдемъ въ магазинъ „Славу“,
 Тамъ я накуплю,
 Не забуду я и Клаву,
 Баюшки—баю.
 Завтра самъ, соколикъ ясный,
 Выберешь себѣ
 Все: пальто, костюмъ прекрасный
 Я куплю тебѣ.
**ПОКУПАЙТЕ ДѢТЯМЪ ТОЛЬКО
 ВЪ МААЗИНѢ**

„СЛАВА“
 Хрещатикъ, № 50, противъ Бессарабки.

У г. Вороніжі
 в книгарні Т-ва „Крамаровський
 Терехин й К-о“. Дворянська вул.
 продаються окремі №№ „РАДИ“.

Видавництво „МОЛОДИК“.
НОВІ КНИЖКИ
 № 1. Ів. Ціба. „Думки лебедянки“. Поезія. Ц.
 20 к. Лозова 1911 р.
 № 2. Віталій Самійленко. „Комерція“. П'єса
 на 3 дії. Ц. 30 к. Коя-град 1911 р.

Шлюбні розлуки. (Бранорав. д'їла). Кар-
 н. і справи узакон. і
 усиновленія дітей, окремі папшорти жінкам,
 одяж, авеланд. і ясаційні скарги. Прохання
 на ВИСОЧА.ШЕ ІМ'Я, поради листами заочно.
 Прийм. від 3 до 6 годин дня. В. Володимирська
 45, кв. 7-а парад. хід с. А. Туржанський.

Повні комплекти
 українського журналу
Нова громада
 За рік 1906. (12 книжок).
 продаються по 3 р. 50 к.
 З пересильбою.
 Київ, Українська книгарня
 Безаківська № 8.

Оддається під закладну
 125 десят. за 6000 карб. в хут. Осинова біля
 с. Воздвиженського, Горностаїя. вод. Радо-
 миськ. пов. Почт. ст. Горностаїя, с. Воз-
 движенське Гуляну Федор. Карчевському. 775

ЩО УНИЩОЖАЄ МОЗОЛИ
МОЗОЛИН 35к
ФРЕЙНГЕРЦ
 ЦЕ РЕП. ПОДЪЛ. ПРОД. ВЕЗДЕ
 Фабр. СІБ. 10 Рождеств. 24.

Спеціальний склад оселедців і кон-
 сервів
Т-ва БУРЦЕВА та Ко.
 С.-Петербург, Сіва па. д. № 3.
 Висідає крам у всі місцевості Росії і
 закордон поштою і зазвичай не менш
 як на 3 руб. Оптовий з подорожними
 Прейс-Курант по замовленні негайно.

Утверд. Мінист. Т. и Пр.
АВТОМОБИЛЬНЫЕ КУРСЫ
 Я. И. Древичнаго.
 Научная подготовка шоферовъ.
 Программы высылаются бесплатно.
 Москва, ул. Б. Садовой и Б. Козихинскаго,
 пер. с. д. 6/39. Тел. 166-77.

Українці Свй до свого!
ФОТОГРАФ Ф. Ф. РАБИНЧУК,
 Київ, Львівська ул. № 6.
 Пропонує шир. земляк на недорогій ціні
 свої послуги. Робить фотограф. знімки велич-
 кого розміру, листовні картки. При фот. єсть
 спец. художній відділ. Портрети—від 1 карб.

Останні новини
 Для дамського вбрання
Т. / Д
М. ФУРМАНОВА та К^о
 ХРЕЩАТИК, 22
 під Гранд-Готель

Пісок можна використати
 А ТАКОЖ
 гравій, кам'яний груз і т. и.
 замішавши з цементом:
 на цеглу,
 підмурівки будівничий
 камінь,
 черепицю
 плити всякого роду
 труби, сходи
 з вигодою
 машинами та формами
Д-ра ГАСПАРІ.
 Брошура № 351 безпл.
 „Машиностроительный
 завод“
 Д-ръ Гаспари и К^о Маркранштентдъ“
 (Германия).
 Прохаети завітати до
 нашого заводу.

ХУТРА КУПУЙТЕ
 тільки у
З. П. Бермана Софіївська
 підборщика д. № 4.
 Придано мною недорого всяк хутр. крам і
 модні муфти та горжетки. Підборка і окраска
 викон. добросов. Ціни помірні. Прохаети упев-
 нитись.

СОРОЧКИ
 чоловічі, комірці, чохли,
 галстукки, підтяжки, ру-
 кавички, кашне.
Р. М. Гершман
 Прорізна, 2, тел. 282.
 Прийм. замовл. переробки та
 мітти білизни. Ціни цілком
 правдиві, без торгу.

Бізна д-ра
ЕГЕРА,
 тоді фуфайки,
 кальсоны, камашы,
 куртки верблюжачи
 й инш. Рукавички,
 хустки оренбур. і
 пухові й инш.
 Дитячі ватні паль-
 та, костюми, шап-
 ки.
 Жіночі спідниці,
 жакети, кацори,
 блузки в'язан. й
 инш. Для хворих
 ревматизмом оцц
 камашы, кальсо.
 й инш. Спортивні
 светри, шафр.и,
 шапки.

Спец. магазин чесько-російськ. механ. в'язальн
Г. В. Андрле
 Київ, В.-Васильківська, 10.
 Магазин відділів не має.

Видавництво
„КРИНИЦЯ“
 випустило такі книжки:
 1. Майорський: До науки.—Закладни
 союзу.—На буряках.—Сон
 проти Різдва. Ціна 6 коп.
 2. С. Васильченко: Роман.—В пам'я.
 Мушкетера арихметика. Ціна
 4 коп.
 3. С. Васильченко. На перші гузі,
 жарт на 1 дію. Ціна 5 коп.
 4. М. Левицький. Давня пригода.—
 Ніобей. (друк.)
 5. Н. Романович. Мариніне горе. Без
 обізу. (друк.)
 Продаються по всіх українських
 книгарнях.
 Готуються до друку Осетинські
 назви, записані з сів старого ооста-
 на 3 малюнками.
 По справах видавництва звертатись:
 Київ, Тургенівська № 9. Редакція
 „Рілля“ для видави „КРИНИЦЯ“.

Ще нечувано
КАРАКУЛЬСЬКА ШАПКА
 Тільки за 2 карб.
 3 штуки, виш. сорту чорного або т-сірого ка-
 ракула на чорн. чисто-шовков. атласній під-
 кладці При замовленні вказ. обсяг голови. Ви-
 сив. налож. плат. без задатку. За перес. та
 упаков. прирахов. 55 к., в Сібір 95 к. При за-
 мовленні 3-х шапок перес. за наш кошт. Як
 несподоб. поверт. гроші цілком.
 Адрес: г. Лодзь, Т-му Дому Льва Рубашкина.
 776

Видавництво ДНІСТЕР
 в Кам'янці Подільському.
НОВА КНИЖКА
 Шевченківське свято 1861-1911 р.
 1) Святкування в Кам'янці 50-х роков.
 2) Промова Голови „Прогреси“ перед
 урочистим зібранням, 3) Т. Г. Шев-
 ченко—М. Філіпського, 4) Заповіт
 Шевченка—Пашенкової, 5) Портрети
 Т. Шевченка.
 ЦІНА 10 КОП.
 Картки з портретами Шевченка по 3 к.
 Головний склад при Подільській
 „Прогреси“. ПРОДАЮТЬСЯ У ВСІХ
 УКРАЇНСЬКИХ КНИГАРНЯХ.
 Незабаром поступить у продаж книж-
 ка „Розмова по кооперації“, а також
 листки на кооперативні теми.

Товар на чоботи
 є думкою пошир., висив. в роздріб по оптов.
 цінах сиві: шагренов. хазини, гамбург. годьки,
 підкачки, тонеті закаб. і мнжкй шнзар. за 4
 карб. Пам'я 4 р. 75 к. Платоні 5 р. 25 к., юх-
 тов. неперомк. 5 р. 50 к. Лакіров. хромові або
 кашові 6 р. 50 к. Менше 2-х приборів висив. за
 півтори, стіжки і набойки нарах. 1 р. 50 к.
 Пересилка на кошт заводу, а в Сібір додала.
 рах. і висов. Прейс-Курант безплатно. Адр.:
 ком. зав. „А. Магидъ, Блостокъ“. Р.—7.

Пишуща машина
„КОНТИНЕНТАЛЬ“
 найкраща машина цього часу, ви-
 знається простою і гарною конструкці-
 єю і має всі найновіші прилади, котрі
 інші машини не мають. Пише і
 українськ. шрифтом. На всеосвітній вистав-
 ці в Брюсселі 1910 р. та в Турині
 1911 р., одержала найвищі нагороди,
 Grand-Prix. Величезний поспіх всюду.
 Головний представник для Київської,
 Подільської, Київської й Чернігівської
 губерній
ЭРНСТ ТОРЕДЕР.
 Київ, Хрещатик 20. Прейс-куранти на
 замовлення висилаються ДУРНО.

П. А. ГОМОЛЯКА
 ОБУВ І ВОЯЖНІ РІЧІ
 ПЕРЕВЕДЕНО Хрещатик, 45. Телефон 13-49.

МЫЛО МОЛОДОСТИ
СЕКРЕТЬ КРАСОТЫ
А. СІУИКО

ХУТРА краці у великій
 виборі пропонує
 хутрянний магазин
А. ЛЕВИНА, Прорізна № 14.

ЗОЛОТО бриланти, срібло, годинники різних фабрик—
 пропонує в величезному виборі
ФАБР. СКЛАД
Клавдія Сергіївча
Роганського
 89 Олександрівська, телефон 2095.

ПРОДАЮТЬСЯ по всіх кни-
гарнях такі книжки
 Г. І. Дорошенка:
 1. Як вести торгові книги в крамницях, ц. 10 к.
 2. Простіший спосіб ведення книг торгов. фірмами (переважно
 для бакалейн. торгов.), ц. 1 р. 25 к.
 3. Ведення книг при мануфактурній торговлѣ. Руководство по
 двойной Итальян. бухгалтерии, ц. 2 р.
 Склад виданнів у автора—Київ, Соціалістичний Банк, та в кри-
 гарні Лит. Наук. Виств. В.-Воздвиженська, 28. 783

OSRAM
 75%
 САМА ЕКОНОМНА І МІЦНА ЕЛЕКТРИЧНА ЛАМПА.
 Найбільша продуктивність горіння. Горить у
 всяким становищі. Білий рівний світ.
 Продаж у єдиних представників для
 Півдня Росії.
 Загальної технічній конторі Інж. техн.
А. С. РИВЛІН та
Л. М. КРАМНИК.
 КИЇВ, ПУШКИНЬСЬКА, 2, тел. 1395.

краці у великій виборі ДЕПО КА-
РАКУЛЯ. Великий вибір ГОРЖЕ-
ТОК та МУФТ.
Ковчовоство хутрянного краку
Я. І. АНТОНОВСЬКОГО
 17, Хрещатик, д. Зейделя, № 17,
 тел. 26-56, у дворі.
 Ціни по-за конкуренцією.

ХУТРА
Крамниця „ЧАС“ у Києві.
 Театральна площа, 48.
 Тільки-що одержано великі партії ГОНЧАРСЬКИХ ВИРОБІВ
 від відомих гончарів: І. Гладиревського, з Опішні на
 Полтавщині, та К. Масюка, з Ольшаниці на Київщині.
 Величезний вибір і ціни призначено дешеві.

ХВОРИМ
 Вийшла нова книга „Сборник“ тера-
 певтичних спостереженнів над благо-
 тверною дією витяжки з сімєнних
 желъзов—„Секаровской жидкости“ ла-
 борат. Д. Калениченко більш як 400
 хворих при всяких хворобах.
 Кожен хворий, слабій, що поправляється у
 київ. може здобити відповізно своєю стану
 користу лікарську вказівку. Опріч лікарських
 спостереженнів у збірничій уміщено науково-
 популярна стаття Д. Калениченко „пути къ фи-
 зическому и духовному возрожденно“ (49 стр.).
 В практичній одділі вказано засоби зміцнення
 організму аничайн. силами природи, психо-фі-
 зіологічними рухами (15 рисун.) і раціональ-
 ним годуванням по Ламану (кодо 60-ти репелі-
 тів і способів готовання травних блюд для ді-
 тей і дорослих). КНИГА (128 стр.) висилається
 дурно. В книж. магаз. ціна 20 к. флакон „Се-
 каровской жидкости“—2 р. 50 к., пересилка
 (можна налож. плат.)—40 к.—більш од-
 ного фл. безплатно. Адрес: „Д. Калениченко,
 Москва, Козловській переул., соб. д. № 15, кв. 88“.

ЕЛКА ПО ПОЧТѢ
 Болше 21-й тысячі семей получили къ прошлому Рождеству наши коллекции украшений для ёлки и подарки изъ Москвы по почте, безъ хлопотъ и лишннихъ расходовъ.
ИЗЯЩЕСТВО И ДЕШЕВИЗНА КОЛЛЕКЦІЙ ОБЩЕИЗВѢСТНЫ.
РАСХОДЫ ПО ПЕРЕСЫЛКѢ И УПАКОВКѢ ВЪ ЕВРОПЕЙСКИХЪ
РОССІЮ ЗА СЧЕТЪ ФІРМЫ.
 въ Азіатскую добавляется по таксъ.
ВЫСЫЛКА БЕЗЪ ЗАДАТКА.
 Коллекція А изъ 106 предм. 1 р. 90 к.
 Коллекція В изъ 155 предм. 2 р. 50 к.
 Коллекція С изъ 218 предм. 3 р. —
 Коллекція D изъ 276 предм. 4 р. —
 Коллекція E изъ 316 предм. 5 р. —
 Коллекція F изъ 409 пр. 8 р., кол. G изъ 465 пр.
 10 р., кол. K изъ 622 пр. 15 р., кол. L изъ 722
 пр. 20 р., кол. M изъ 908 пр. 25 р., кол. N изъ
 1200 пр. 40 р. съ пересылкой.
Новосты! Наборъ изъ 20-ти красивыхъ бездым-
 ныхъ фейерверковъ для ёлки. Цѣна 85 к.
РОЖДЕСТВЕНСКИЙ БАЗАРЪ
И. ГЛАЗУНОВА, Москва, Столеш-
 никовъ пер., № 8.
БЕЗПЛАТНО описание коллекцій и иллю-
 стриров. каталогъ подарковъ и новостей.